

Handläggare
Annika Ekengren
Telefon: 08-508 01 230**Till**
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2017-08-24

Slutrapport från utredning av servicehus

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Alex Baena
tf. stadsdelsdirektör

Aila Laukkonen
tf. avdelningschef

Sammanfattning

Äldreförvaltningen har genomfört en utredning av servicehusen i staden. Utredningen lämnar förslag på vilken målgrupp som kan beviljas servicehusboende liksom kriterier vid biståndsbedömningen. Den föreslår vidare vad servicehusen ska erbjuda i form av grundservice. Utredningen har även lämnat förslag om grundkostnadsersättning och ersättning för hemtjänstinsatser, införande av valfrihet även för servicehus och att köhanteringen centraliseras.

Förvaltningen är positiv till förslagen i slutrapporten om servicehus och bedömer att de kommer att leda till ökad likställighet i staden. Att målgruppen för servicehusboende nu tydligt preciseras är välkommet. Att begränsa antalet lägenheter i servicehusen till max 100 är positivt. Ett förtydligande av den gemensamma grundservice som servicehusen minst ska erbjuda är också av godo. Att även servicehusen infogas i det valfrihetssystem som staden i flera år använt för vård och omsorgsboende är positivt. En centralisering av köhanteringen bör leda till en bättre överblick över tomma lägenheter och en snabbare omsättning.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat slutrapport från äldreförvaltningens utredning av servicehus till samtliga stadsdelsnämnder och stadsledningskontoret. Svar på remissen ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 1 september 2017. Remissen bifogas.

Ärendet

Äldreförvaltningen har genomfört en utredning av servicehusen i staden. Utredningen lämnar förslag på vilken målgrupp som kan beviljas servicehusboende liksom kriterier vid biståndsbedömningen. Den föreslår vidare vad servicehusen ska erbjuda i form av grundservice. Utredningen har även lämnat förslag om grundkostnadsersättning och ersättning för hemtjänstinsatser, införande av valfrihet även för servicehus samt att köhanteringen centraliseras.

Målgrupp för servicehusboende och kriterier vid biståndsbedömning

Utredningen föreslår att målgruppen för vilka som kan beviljas servicehusboende begränsas till personer med behov av hemtjänst. Detta ska dock kombineras med något av nedanstående:

- Oro/otrygghet i kombination med hög ålder.
- Oro/otrygghet som inte dämpas av andra insatser.
- Ofrivillig ensamhet och känsla av social isolering.

Utgångspunkten vid biståndshandläggningen vid ansökan om servicehusboende ska vara stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument. Kvarboendeprincip ska gälla även om personen senare utvecklar en demenssjukdom eller av andra skäl får behov av omfattande omsorg. Om personen redan vid ansökningstillfället har en konstaterad demenssjukdom bör det övervägas om vård- och omsorgsboende är mer lämpligt.

Verksamhetens innehåll

Utredningen föreslår att servicehus minst ska innehålla:

- Öppna gemensamhetsytor som inbjuder till umgänge.
- Dagliga aktiviteter som leds av en aktivitetsledare.
- Någon form av lunchservering och fik.
- Någon form av reception i anslutning till entrén som är öppen kontorstid.
- Vaktmästare.

- Enklare försäljning av kioskvaror.

Det är en fördel om det även finns bl.a. restaurang som är öppen för allmänheten, frisör och ”riktig” kiosk.

Utredningen föreslår även att servicehus ska innehålla maximalt 100 lägenheter.

Möjlighet att välja servicehus och centraliserad köhantering
Utredningen föreslår att ett valfrihetssystem införs för servicehus i likhet med det som gäller för vård- och omsorgsboenden i Stockholms stad. Detta ska gälla från och med 1 januari 2018. Utredningen föreslår också att köhanteringen centraliseras och organisatoriskt placeras på äldreförvaltningens avdelning Stockholms Trygghetsjour.

Grundersättning för servicehus och hemtjänstersättning

I nuvarande system fastställer respektive stadsdelsnämnd grundersättningen för varje lägenhet som hyrs ut på servicehus i stadsdelsområdet. Ersättningen varierar därför mellan olika servicehus. Grundersättningen innehåller sophämtning, el, lokalhyra samt grundbemanning och hälso- och sjukvårdspersonal. Utredningen föreslår att grundersättningen blir enhetlig i staden från 2019 och att priset ska fastställas utifrån en modell.

Äldreförvaltningen föreslår också en enhetlig ersättning för hemtjänst på servicehus med 350 kr per timme hela dygnet från och med 2018. Ersättningen ska baseras på beställd tid.

Administrativa rutiner och regelverk

För närvarande finns inget enhetligt regelverk för hur länge en beställande stadsdelsförvaltning ska betala för en servicehusplats efter att en hyresgäst flyttat eller avlidit. Utredningen föreslår att alla servicehus ska ha samma regelverk och föreslår att:

- Ersättning betalas till utföraren utifrån beviljad tid. Ingen tidsrapportering ska ske.
- Ersättning vid frånvaro erläggs per dag och baserar sig på antal beviljade timmar delat med 30,4. Ersättning vid frånvaro betalas ut för de fem första dagarna. Den enskilde ska inte betala avgift vid frånvaro.
- Ärendet avslutas den dag insatserna upphör.
- Grundersättning betalas ut en månad efter att ärendet avslutas.

Boendes grundavgift i servicehus

I dag debiteras endast en grundavgift per lägenhet, oavsett om en eller två personer bor i den. Grundavgiften inkluderar trygghets-

larmet. Utredningen föreslår att båda debiteras grundavgift vid sammanboende.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom verksamhetsområdet för äldreomsorg. Stadsdelsnämndens pensionärsråd har haft möjlighet att lämna synpunkter på ärendet. Rådet är positiv till utredningens förslag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till förslagen i slutrapporten om servicehus och bedömer att de kommer att leda till ökad likställighet i staden.

Förvaltningen anser att uttrycket ”ofrivillig ensamhet” behöver preciseras närmare och att det tydligare bör framgå att det handlar om den enskildes egen upplevelse. Dessutom anser förvaltningen att kriteriet behov av hemtjänst inte ska tolkas så att hemtjänst måste vara beviljad tidigare. Personer som har fått sina hjälpbehov tillgodosedda på andra sätt, t.ex. genom anhöriga, och som därför inte har ansökt om hemtjänst tidigare ska anses uppfylla kriteriet vid servicehusansökan.

Vid biståndsbedömningen vid ansökan om servicehus bör vård- och omsorgsboende övervägas som lämpligare, inte endast för personer med demenssjukdom, utan även för personer med somatiska sjukdomar med ett omfattande hjälpbehov.

Förvaltningen vill understryka vikten av att skapa äldreboenden med adekvat personalkompetens för personer som tidigare placerats på servicehus, i brist på annan boendeform. Det handlar framförallt om äldre med psykiska funktionsnedsättningar, missbruksproblematik och hemlöshet.

Att begränsa antalet lägenheter i servicehusen till max 100 är positivt då det ger en överblick över de boende, skapar hemkänsla och minskar anonymiteten. Ett förtydligande av den gemensamma grundservice som servicehusen minst ska erbjuda är också av godo. Bland annan möjlig service, anser förvaltningen att förslaget om restauranger som även är öppna för allmänheten är tilltalande, då de kan bli träffpunkter för fler än de boende.

Att även servicehusen infogas i det valfrihetssystem som staden i flera år använt för vård och omsorgsboende är positivt för de äldre. En centralisering av köhanteringen bör leda till en bättre överblick över tomma lägenheter och en snabbare omsättning.

Förvaltningen är positiv till förslaget om enhetlig hemtjänst-ersättning för insatser i servicehus och ett gemensamt regelverk för hur förvaltningar ska sköta övrig administration av servicehus.

För övrigt anser förvaltningen att det vore önskvärt att erbjuda årliga hälsosamtal till boende utan hälso- och sjukvårdsinsatser för att fånga upp hälsorisker. I ett förebyggande arbete bör också information om hälsa, motion och kost kunna ingå.

Bilagor

1. Protokollsutdrag från äldrenämnden 2017-04-25
2. Slutrapport från utredning av servicehus